

METSÄNEUVOSTON KOKOUS 4/2017

Aika: 19.12.2017 klo 14.00–16.00 (kahvia tarjolla klo 13.30)

Paikka: Säätytalo (Snellmaninkatu 9-11), sali 23

Osallistujat:

Jari Leppä, MMM, pj.

Reima Sutinen, TEM

Ari Eini, Suomen metsäkeskus

Juha Hakkarainen, MTK r.y.

Helena Herttuainen, Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu ry

Pentti Hyttinen, Metsähallitus

Maria Isolahti, Suomen 4H-liitto

Mikko Jalo, Suomen Partiolaiset - Finlands

Scouter ry

Eki Karlsson, Suomen Latu ry

Marja Kokkonen, MMM

Kai Merivuori, Sahateollisuus ry

Jouni Pykäläinen, Itä-Suomen yliopisto

Ilari Pirttilä, Metsämiesten Säätiö

Juha S. Niemelä, MMM, 2. vpj.

Ari Niiranen, YM

Håkan Nystrand, METO - Metsäalan

Asiantuntijat ry

Tauno Partanen, Suomen riistakeskus

Matti Peltola, Koneyrittäjien liitto ry

Anders Portin, Suomen Metsäyhdistys ry

Saija Kuusela, Suomen ympäristökeskus

Liisa Rohweder, WWF Suomi

Jouni Väkevä, Metsäteollisuus ry

Johanna Buchert, Luonnonvarakeskus

Taina Vesanto, MMM

Pekka Äänismaa, Lusto

Katja Matveinen, MMM, sihteeri

Asiantuntijat:

Satu-Marja Tenhiälä, MMM

Matti Mäkelä, MMM

Heikki Pajuoja, Metsäteho

Kaisa Kuukasjärvi, LVM

Paavo Pelkonen, Itä-Suomen yliopisto ja

BioAcademy Oy

Marja Hilska-Aaltonen, MMM

Taneli Kolström, Luonnonvarakeskus

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 14.05.

Asialista hyväksyttiin kokouksen työjärjestykseksi.

2. Metsäneuvoston edellisen kokouksen pöytäkirja

Edellisen kokouksen muistio (liite 1) hyväksyttiin.

3. Ministeri Lepän ajankohtaiskatsaus

LULUCF:stä ja RED II:sta on keskusteltu paljon. LULUCF:n osalta ollaan oikealla tiellä, kun katsotaan tulevaisuuteen, eikä taaksepäin. Asioiden sujuminen niin ilmaston ja hiilinielun kuin elinkeinonkin kannalta on tärkeää.

Kokouksessa kuullaan myöhemmin Paavo Pelkosen hyvästä selvitystyöstä koskien yksityismetsätalouden organisaatioiden arviointia. Raportissa nousi esille huoli taimikonhoidon rästeistä. Jotta isot tavoitteet toteutuvat, pitää jatkossa pystyä hoitamaan taimikot paremmin.

Kannustejärjestelmän uudistusta koskevat linjaukset on tarkoitus saada vuonna 2018. Kannustejärjestelmä säilyy. Palautekeskustelu budjetista on käyty. Kemeran määrärahasiirtoja on ennakoitu, ja varoja näyttäisi nyt jäävän käyttämättä vuodelta 2017.

Metsätietolain osalta valiokunta on tehnyt työnsä.

Metsälain ja metsätuholain arviointi on tarkoitus kilpailuttaa. Arvioinnin perusteella päätetään, tarvitaanko uusia linjauksia ja jos tarvitaan, millaisia.

Ala on hyvässä vireessä. Hyvä niin. Pitää huoli siitä, että näin on jatkossakin.

4. Yksityismetsätalouden organisaatioiden arviointi, Paavo Pelkonen, Itä-Suomen yliopisto ja BioAcademy Oy

Kuultiin Paavo Pelkosen esitys yksityismetsätalouden arvioinnista (liite 2).

Kiitettiin selvityksestä. Tuotiin esille, että uudistukset ovat menneet odotuksia paremmin. Lainsäädännölle asetettuja tavoitteita, joihin kuuluivat muun muassa valinnanvapaus ja kilpailun lisääntyminen, on saavutettu. Siinä mielessä lakiuudistus on toiminut ja selkeyttänyt organisaatioiden roolia. Tuotiin myös esille, että henkilöstön näkökulmasta uudistus on ollut tehokas ja onnistunut. Otsen osalta haasteet eivät johdu Suomen metsäkeskusta koskevan lain uudistamisesta, vaan Kemerasta. Erillisen sadan prosentin suunnittelutuen poistaminen on iso haaste Otsolle.

Tuotiin esille toive, että yhdistysten liiketoiminnan yhtiöittämistä olisi selvitetty enemmän. Vastattiin, että kyseessä on erikoisalue, jonka selvittämiseen olisi tarvittu lisäresursseja. Tuotiin esille, että jatkokehittämistarpeet liittyvät nimenomaan yhdistysten liiketoiminnan yhtiöittämiseen. Yhdistysten rooliin toivottiin selkeyttä valtakirjakaupassa, kun yhdistys on tarjouksen tekijänä. Peräänkuulutettiin selkeyttä, pelisääntöjä ja avoimuutta. Työtä tähän liittyen on jo käynnissä (valtakirjakauppatyöryhmä).

Tuotiin esille metsänhoitokokonaisuuden haasteellisuus. Jotain uutta pitäisi keksiä siihen, miten markkinalähtöisyys saataisiin toimimaan paremmin. Kuitupuun reaalihintaa laskee ja hoitotöiden

kustannukset kasvavat. Toiminnan pitää olla kannattavaa. Jossain vaiheessa metsänomistajat katsovat, että hoitotyöt ei ole järkevä tehdä. Toisaalta metsänomistajilla ei ole aina tietoa siitä, että hoitotyöt ovat kannattavia toimenpiteitä. Kysymys on siis myös viestinnällinen.

Tuotiin esille, että metsänhoitotavat tulevat muuttumaan ja eri metsänomistajat hoitavat metsiään eri tavoin. Tällöin palvelukentän tulee erikoistua ja tarjota vaihtoehtoja. Tähän tarvitaan tutkimusta, innovaatioita ja koulutusta. Lisäksi tuotiin esille, että taimikoiden tila on parantunut vuodesta 2012 lähtien; pienissä taimikoissa 7 % on siirtynyt hyvien luokkaan, ja vähän vähemmän vanhemmissa taimikoissa. Tilanne ei kuitenkaan kokonaisuutena ole hyvä, kun kaiken kaikkiaan 30 % on hyvien luokassa.

Tuotiin esille, että arviointia tehtäessä keskusteltiin liiketoimintojen yhtiöittämisestä. Luottamushenkilöiden taloudelliset vastuut ovat korkeat, jos taloudellinen toiminta on voimakasta. Juuri tällaisissa tapauksissa onkin tapahtunut yhtiöittämistä. Kenttä on kuitenkin moninainen. Monissa yhdistyksissä aatteellinen toiminta on vahvaa, jolloin yhtiöittämistä ei ole haluttu tehdä, etenkin pienissä yhdistyksissä. Kun metsänhoitoyhdistykset toimivat puutavaran välittäjän roolissa, taloudellisia vastuita ei tule. Tämä välitystoiminta on puumarkkinoiden kannalta tärkeää, koska volyymit ovat suuret.

Vastattiin, että puukaupassa on ongelmansa, mutta eri osapuolet olivat sitä mieltä, että puumarkkina toimii aiempaa paremmin lainsäädäntöuudistusten vuoksi. Miten valtakirjojen kanssa toimitaan, kuka saa tarjota ja toimia ostajana, on pitkälti liiketoiminta-asettinen kysymys. Asiaa ei välttämättä saataisi kuntoon lainsäädännöllä. Yhdistyksissä tiedetään ongelma ja sitä pyritään ratkomaan avoimesti.

Tuotiin esille, että tavoitteena oli palvelutarjonnan lisääntyminen. Tiepuolella se on kuitenkin romahtanut. Todettiin, että Kemeran kautta rahoitetaan tiehankkeita noin kymmenellä miljoonalla eurolla. Osittain romahdus johtuu tukitasojen muutoksista. Jotta hankkeet saataisiin kasvuun, pitäisi tehdä muutoksia Kemeran ehtoihin. Tämä olisi tärkeää, koska puuta tarvitaan enemmän kuin koskaan. Lisäksi tuotiin esille, että koko alempiasteinen tieverkosto on huonossa kunnossa. Maakuntauudistuksen yhteydessä tiekysymykset menevät maakuntiin, joten asia liittyy osittain myös maakuntauudistukseen.

Ministeri Leppä totesi, että kokonaisuuden uudistus oli onnistunut. Mitään isompaa tarkistustarvetta ei arvioinnissa löytynyt metsäkeskus- ja metsänhoitoyhdistyslakeihin. Pientä viilausta toimintatapoihin tarvitaan, kuten aina. Äärimmäisen tärkeää on metsien tuotantopotentiaalın turvaaminen ja siihen on etsittävä lisää keinoja.

5. Suomen metsäkeskuksen uusi strategia ja alueellisten metsäohjelmien toimenpiteiden tarkistus, Ari Eini, Suomen metsäkeskus

Kuultiin Ari Einin esitys Suomen metsäkeskuksen uudesta strategiasta ja alueellisten metsäohjelmien toimenpiteiden tarkistuksesta (liite 3).

Kysyttiin, onko nuorisoviestintä mukana. Tuotiin esille, että metsäalan nuorisoviestinnän evaluointi valmistui tänä syksynä. Mukana olivat keskeiset metsäalan nuorisoviestintää tekevät tahot. Paljon tehdään hyvää työtä, mutta se ei ole koordinoitua. Yhteiset tavoitteet pitäisi kirkastaa ja luoda mittarit, joilla niiden toteutumista seurataan. Nuorisoviestintä pitäisi rakentaa osaksi metsästrategiaa, jotta kaikki toimijat saataisiin mukaan. Valtakunnallista koordinaatiota tarvitaan alueilla tehtävässä nuorisoviestinnässä SMY:n nuorisoviestinnän rinnalla. Esitettiin, että tehtävä sopisi parhaiten Suomen metsäkeskukselle, jolla on valtakunnallinen organisaatio.

Ari Eini vastasi, että käytettävissä olevat toimintamäärärahat on haasteellista sovittaa siihen, mitä pitäisi tehdä. Nuorisoviestintää ei ole lopetettu, mutta sen roolia on tarkistettu. Viesti on tullut evaluoinnista.

Myös Suomen metsäkeskusta ohjaavat tahot - johtokunta ja MMM - ovat korostaneet tätä asiaa. Kaikkien toimijoiden roolit on syytä tarkastella.

6. Uusi yksityistielaki, Kaisa Kuukasjärvi, LVM

Kuultiin Kaisa Kuukasjärvi esitys uudesta yksityistielaista (liite 4).

Ministeri Leppä kiitti hyvästä esityksestä. Lisäksi hän kiitti metsäneuvostoa hyvästä työskentelystä ja yhteistyöstä sekä toivotti hyvää joulua. Puheenjohtajana jatkoi klo 15.15 alkaen Juha Niemelä.

Keskustelussa kiitettiin hyvästä sidosryhmien kuulemisesta lakia valmisteltaessa. Tuotiin esille, että jokamiehenoikeuksien säilyminen yksityisteillä on tärkeää. Mitä kauempana taajamista ollaan, sitä tärkeämpiä yksityistiet ovat kansalaisten liikkumiselle. Kiitettiin siitä, että toimista, jotka eivät aiheuta tienpidolle ylläpitokustannuksia, ei aleta rahastaa käyttäjiä.

Kysyttiin yksityisteiden käytöstä puunkorjuussa, erityisesti liittyen pystykauppakäytäntöön. Vastattiin, että käyttö on luvanvaraista, ja että siitä pitää sopia tiekunnan ja kiinteistön omistajan kanssa.

Kysyttiin, tuleeko muutoksia siihen käytäntöön, että metsäyhtiölle ei tule laskua tien käytöstä, kun puun myyjä on tien osakas ja metsäyhtiö käy puut noutamassa. Vastattiin, että käytäntö säilyy jatkossakin.

7. Tieinfran digitalisaatio, Heikki Pajuoja, Metsäteho

Kuultiin Heikki Pajuojan esitys tieinfran digitalisaatiosta (liite 5).

Puheenjohtaja kiitti esityksestä ja totesi asian olevan tärkeää. Digitalisaation avulla voidaan katsoa, missä kohtaa tie on rikki ja arvioida kustannuksia. Tuotiin esille, että tiedon pitää olla ajantasaista.

Tuotiin esille, että metsäteiden alla on virtavesikaloille paljon noususteitä, kuten tierumpuja. Kun teitä kunnostetaan tai tehdään uusia, on tärkeää ottaa vaelluskalat huomioon. WWF on aloittanut aiheesta yhteistyötä yritysten kanssa. Puheenjohtaja kiitti tärkeästä näkökulmasta. Maalaisjärkeä käyttäen voitaisiin kohtuullisilla kustannuksilla poistaa noususteitä teiden kunnostuksen yhteydessä. Tuotiin esille, että myös Metsähallitus on selvittämässä asiaa. Lisäksi selvitetään, voisiko kohtiin, joista kalat eivät pääse kulkemaan, rakentaa betonisten siltien tilalle puusillat. Vastattiin, että vaelluskala-asia tullaan ottamaan huomioon metsätieohjeistuksen uudistamisen yhteydessä.

Tuotiin esille, että viranomais- ja kansalaistiedon yhdistämisellä voitaisiin saada aikaan jotain uutta. Kansalaistiedon keräämisestä hyvä esimerkki on SYKE:n Meri-Wiki. Toivottiin, että ei-viralliseen tietoon luotettaisiin ja sitä voitaisiin hyödyntää.

Vastattiin, että kansalaistiedon keruu on varmasti osa järjestelmää. Lähtötilanne on se, että tietoa ei ollut ollenkaan. Liikkuvien kulkuneuvojen tiedontuottamista on kokeiltu. Jossain vaiheessa eri tavoin kerätty tieto yhdistyy. Tärkeää on myös, että tieto palautuu takaisin. Mikä olisi käyttäjiä kiinnostava sovellus, jolla tieto tulee takaisin?

Tuotiin esille, että latuverkoston reaaliaikaiset järjestelmät ovat toimivia ja niitä on helppo käyttää.

8. Metsäneuvoston toimintasuunnitelma 2018, Marja Kokkonen, MMM

Marja Kokkonen esitteli keskeisiä kohtia metsäneuvoston vuoden 2018 toimintasuunnitelmasta (liitteet 6 ja 6b).

Keskustelussa tuotiin esille, että FinnMETKO:ssa on esillä metsäalan yrittäjyyttä; voisiko syyskuun retkeä yhdistää siihen.

Todettiin, että maaliskuun kokouksessa on esillä metsäkulttuuri. Metsäsuhte on osa metsäkulttuuria. Metsäsuhteen eteen on tehty yhteistyötä Luston, SMY:n ja Metsähallituksen kesken. Kantar TNS tekee parhaillaan selvitystä asiasta, ja työ lienee valmis maaliskuussa. Ehdotettiin, että työn esittely liitettäisiin asiakokonaisuuteen.

Tuotiin esille, että WWF on mukana metsäneuvostossa, mutta ei työryhmissä ja työvaliokunnassa. Kokemukset yhteistyöstä ovat kuitenkin olleet hyviä. Liisa Rohweder vastasi, että työvaliokunnasta ja työryhmistä on jääty pois, koska asiantuntijat kokivat, ettei heitä kuunnella. Ajankäytön on koettu olevan tehokkaampaa muissa foorumeissa. Monimuotoisuusasioissa on ollut erilaisia näkemyksiä siitä, miten asioita pitäisi viedä eteenpäin. Nyt, kun strategiapäivityksen aika tulee, tarkastellaan uudelleen, miten WWF on mukana tässä työssä. Toivottiin, että WWF olisi käytettävissä päivitystyössä.

Tuotiin esille, että tärkeä näkökulma osallistumiselle on juuri se, että voidaan tuoda omia erilaisia näkemyksiä valmisteluun. Todettiin, että kyse on kompromissien tekemisestä; tuskin koskaan omia näkemyksiä saadaan sellaisenaan mukaan. Liisa Rohweder vastasi, että WWF on mukana siellä, missä voidaan vaikuttaa.

Todettiin, että Paavo Pelkosen selvitystyössä tuli esille, että alueellisten metsäohjelmien rooli ja tunnettuus ja Suomen metsäkeskuksen alueellinen näkyvyys olivat heikkoja. Alueellisten metsäneuvoston kokoonpano on yksipuolistunut, mitä ei pidetty hyvänä. Samanmielisten joukossa syntyy harvoin uutta, joten olisi hyvä pohtia luontojärjestöjen roolia myös alueellisissa metsäneuvostoissa. Todettiin, että tässä suhteessa on alueellista vaihtelua. Pyrkimyksenä on ollut saada kansalaisjärjestöjä mukaan, mutta eri maakunnissa siinä on onnistuttu eri tavoin.

Todettiin, että Suomen metsäkeskuksen alueellinen näkyvyys liittyy myös siihen, että Suomen metsäkeskus ei tee enää liiketoimintaa ml. raskaat Kemera-työt, joten silläkin puolella kontaktit puuttuvat. Toiseksi, kun neuvontaa kohdistetaan hiljaisiin metsänomistajiin, aktiiviset voivat kokea jäävänsä sivuun. Kolmantena tekijänä ovat sähköiset palvelut, jolloin asiakas näkee ammattilaista entistä harvemmin.

Todettiin, että laaja osallistuminen valmisteluun ja toimeenpanoon niin kansallisella kuin aluetasolla on erittäin tärkeää.

9. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

10. Seuraavat kokoukset

- 14.3.2018 klo 9–11 (kahvia tarjolla klo 8.30), Säätytalo, sali 23

11. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 16.00. Hän kiitti kuluneesta vuodesta ja hyvästä yhteistyöstä sekä toivotti rauhaisaa ja rentouttavaa joulun aikaa kaikille.